

तामाकोशी गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित		
स्थानीय राजपत्र		
खण्ड १	संख्या ७	मिति २०७५।०१।२५
भाग २		
तामाकोशी गाउँपालिका		
नेपालको संविधानको धारा २१५ बमोजिमको गाउँ कार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।		
सम्बत् २०७५ सालको कार्यविधि संख्या ७		

**लघु उद्यम, कृषिजन्य उत्पादन प्रोत्साहन र ऋण सहायता
कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७५**

प्रस्तावना: यस गाउँपालिका सरहदभित्र लघु उद्यम एवं कृषिका सम्भावनाका क्षेत्रहरू पहिचान गरी उद्यमशिलता विकास गर्न, विभिन्न खाद्यान्न तथा नगदेवाली उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्न एवं कृषिमा लगानी बढाई यसको व्यवसायिकरण, विविधिकरण एवं यान्त्रिकरण गर्नका निमित्त उद्यमी, कृषक, व्यक्ति वा संस्थालाई सहूलियत ऋण सहायता प्रदान गर्ने कार्य थप व्यवस्थित गर्न बाञ्छनीय भएकोले, तामाकोशी गाउँपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०७५ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी तामाकोशी गाउँ कार्यपालिकाको मिति २०७५।०१।२३ को बैठकले यो कार्यविधि स्वीकृत गरेको छ ।

**परिच्छेद-१
प्रारम्भिक**

(१) संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यो कार्यविधीको नाम "लघु उद्यम, कृषिजन्य उत्पादन प्रोत्साहन र ऋण सहायता कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७५" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधी तामाकोशी गाउँ कार्यपालिकाको निर्णयबाट स्वीकृत भएको मितिबाट लागू हुनेछ ।

(२) परिभाषा: विषय र प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधीमा,

(क) "अध्यक्ष" भन्नाले तामाकोशी गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ख) "उपाध्यक्ष" भन्नाले तामाकोशी गाउँपालिकाको उपाध्यक्षलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ग) "कार्यालय" भन्नाले तामाकोशी गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयलाई सम्झनुपर्दछ ।

(घ) "कोष" भन्नाले लघु उद्यम, कृषिजन्य उत्पादन प्रोत्साहन र ऋण सहायता कोषलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ङ) "लघु उद्यमी" भन्नाले सानो पूँजी मार्फत लगानी गरी उद्यमशिलता विकास र प्रवर्द्धनमा कटिबद्ध व्यक्ति वा संस्थालाई सम्झनुपर्दछ । यस शब्दले आवश्यकतानुसार मझौला प्रकारका उद्यममा देन दिने व्यक्ति वा संस्थालाई समेत जनाउने छ ।

(च) "संगठित संस्था" भन्नाले कानून बमोजिम दर्ता भई स्थापित सार्वजनिक निकाय, गैर सरकारी संस्था, सहकारी एवं निजी संघसंस्थाहरू समेतलाई सम्झनुपर्दछ ।

(छ) "सिफारिस समिति" भन्नाले दफा ६ को उपदफा (२) बमोजिम गठित समितिलाई सम्झनुपर्दछ ।

(३) यस कार्यविधी अनुरूप गराउनुपर्ने: लघु उद्यम विकास र प्रवर्द्धन, कृषिजन्य उत्पादन प्रोत्साहन सहायता एवं सहूलियत ऋण प्रदान गर्दा यस कार्यविधी बमोजिम गराईने छ ।

परिच्छेद-२

उद्देश्य, क्षेत्र, कोषको स्थापना र सञ्चालन

(४) उद्देश्य: यस कार्यविधीको मुख्य उद्देश्य गाउँपालिका भित्र लघु उद्यम तथा कृषिका सम्भावनाका क्षेत्रहरू पहिचान गरि उद्यमशिलता विकास गर्नु, विभिन्न खाद्यान्न तथा नगदेबाली उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्नु एवं कृषिमा लगानी बढाई यसको व्यवसायिकरण, विविधिकरण एवं यान्त्रिकरण गर्नका निमित्त कृषक वा अन्य संगठित संस्थालाई सहूलियत ऋण सहायता प्रदान गर्ने कार्य थप व्यवस्थित गर्नु हुनेछ ।

(५) क्षेत्र (१) अध्ययन, अनुसन्धान: लघु उद्यम एवं कृषिका संभावनाका क्षेत्रहरू पहिचान गर्न, विभिन्न खाद्यान्न तथा नगदेबाली उत्पादनलाई अभिवृद्धि गर्न-अध्ययन, अनुसन्धान कार्यलाई समेत प्रोत्साहित गर्ने ।

(२) प्रविधी विकास: लघु उद्यमसँग सम्बन्धित सिप विकास, प्रवर्द्धन एवं विभिन्न खाद्यान्न तथा नगदेबाली उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्दै कृषिको व्यवसायिकरण, विविधिकरण एवं यान्त्रिकरण गर्नका निमित्त कृषकलाई सहूलियत ऋण सहायता प्रदान गरि प्रविधी विकास गर्ने कार्यलाई समेत प्रोत्साहित गर्ने ।

(६) कोषको स्थापना र सञ्चालन: (१) नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकम, गाउँ कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम कोषमा आउने रकम, नेपाल सरकार मार्फत विदेशी सरकार तथा अन्तर्द्वितीय संघ संस्थाबाट प्राप्त रकम तथा अन्य संगठित संस्थाहरू, दातृनिकाय, व्यक्ति आदिबाट अनुदान, चन्दा, सर-सहयोग तथा ऋण समेत प्राप्त गरेर कोष खडा गरिनेछ ।

(२) विभिन्न किसिमका लघु उद्यमसँग सम्बन्धित सिप विकास तथा प्रवर्द्धन गर्न, खाद्यान्न तथा नगदेबाली उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्न, कृषक तथा उद्यमीहरूको क्षमता विकास गर्न, आवश्यक बिउ विजन उपलब्ध गराउन, कृषि सम्बन्धि अध्ययन अनुसन्धान स्वीकृति तथा कृषक, उद्यमीलाई सहूलियत ऋण सहायता सिफारिस गर्न देहाय बमोजिमको ५ (पाँच) सदस्यिय सिफारिस समिति गठन गरिनेछ ।

आर्थिक विकास समिति संयोजक	-संयोजक
कार्यक्रम सञ्चालन हुने सम्बन्धित वडाको वडाध्यक्ष	-सदस्य
अध्यक्षले तोकेको गाउँ कार्यपालिकाको महिला सदस्य	-सदस्य
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा कार्यरत आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	-सदस्य
सम्बन्धित विषयगत शाखाको प्राविधिक कर्मचारी प्रतिनिधि	-सदस्य सचिव

(७) कोषको सञ्चालन र निर्णय सम्बन्धि अन्य व्यवस्था: (१) लघु उद्यमका क्षेत्रमा उद्यमशिलता विकास गर्न, कृषि उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्न, कृषकहरूको क्षमता विकास गर्न, आवश्यक विउ विजन उपलब्ध गराउन, कृषि, लघुउद्यम सम्बन्धि अध्ययन अनुसन्धान स्वीकृति तथा कृषकलाई सहूलियत ऋण सहायता प्रदान गर्न दफा (६) को उपदफा (२) बमोजिम गठित सिफारिस समितिले कुनै कृषक, उद्यमी, अध्येता वा कृषि सम्बन्धि कार्य गर्न दर्ता भएको संगठित संस्थाले पेश गरेको लिखित प्रस्ताव उपर छलफल गरि आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा कार्यालयमा सिफारिस गर्नुपर्नेछ ।

(२) दफा (६) को उपदफा (२) बमोजिम गठित सिफारिस समितिबाट कार्यालयमा सिफारिस प्राप्त भएपछि कार्यपालिकाले तोकेका आधारहरू बमोजिम प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले छानबिन गरी समितिबाट भएको सिफारिसमा तात्त्विक असर नपर्ने गरि गाउँ कार्यपालिकामा पेश गर्नेछ ।

(३) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सिफारिस समितिबाट गरिएको सिफारिस उपर छानबिन हुँदा पेश भएका तथ्यहरू सारभूत रूपमा सान्दर्भिक देखिन नसकेमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले मनासिव तथ्य र कारण खुलाई गाउँ कार्यपालिकामा फरक सिफारिस पेश गर्न बाधा परेको मानिने छैन ।

(४) लघु उद्यम, कृषि उत्पादन प्रोत्साहन र सहूलियत ऋण प्राप्त गर्न पेश हुने प्रस्तावको छनौट एवं स्विकृतीका आधारहरू, प्रस्तावको स्विकृती, सहूलियत ऋणको दर र उक्त ऋण चुक्ता गर्नुपर्ने समयवधि गाउँ कार्यपालिकाको बैठकबाट निर्णय भए बमोजिम हुनेछ ।

(५) कोष सञ्चालन सम्बन्धि अन्य आवश्यक निर्णय गर्न गाउँ कार्यपालिकाले अध्यक्षलाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ । दफा ७ को उपदफा (३) को अधिनमा रही प्रस्तावको छनौट एवं स्विकृतीका सम्बन्धमा विशेष परिस्थितिमा बाहेक प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको सिफारिस मुताविक अध्यक्षले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

(६) प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावक मध्ये छनौट भई सहूलियत ऋण प्राप्त गर्ने ऋणीबाट असुलउपर गर्नुपर्ने ऋणबापतको रकम विशेष कारणबाट मिन्हा गर्नुपर्ने भएमा गाउँसभाको निर्णय बमोजिम हुनेछ । गाउँसभाको यो अधिकार प्रत्यायोजन हुने छैन ।

(द) अनुदान प्रदान गर्ने प्रक्रिया: उपाध्यक्षको नेतृत्वमा रहने सहयोग तथा अनुगमन समितिको प्रतिवेदन प्राप्त गरी दफा (३) को उपदफा (१) बमोजिम गठित सिफारिस समितिले कार्यालयमा गरेको सिफारिस र गाउँकार्यपालिकाको बैठकबाट भएको निर्णय बमोजिमको रकम कार्यालयको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको अधिकृत र आर्थिक प्रशासन प्रमुख वा निजले तोकेको अधिकृत दुवैको हस्ताक्षर भएको चेक

मार्फत कोषको खाताबाट निज कृषक, उद्यमी वा संगठित संस्थाको बैंक खातामा नै जम्मा हुनेगरी किस्तामा उपलब्ध गराइनेछ ।

(९) सहयोग तथा अनुगमन समिति: लघु उद्यमका क्षेत्रमा उद्यमशिलता विकास गर्न, कृषि उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्न, कृषकहरूको क्षमता विकास गर्न, आवश्यक बिउ विजन उपलब्ध गराउन तथा कृषकलाई सहूलियत ऋण सहायता प्रदान गर्न उपाध्यक्षको नेतृत्वमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तोकेको सम्बन्धित विषयको विज्ञ प्राविधिक कर्मचारी समेतको एक सहयोग तथा अनुगमन समिति रहनेछ ।

सहयोग तथा अनुगमन समितिले आफ्नो कार्यविधि आफैले व्यवस्थित गर्नेछ, जसको जिम्मेवारी देहाय बमोजिमको हुनेछ-

- स्थलगत अध्ययन गरी उद्देश्य अनुरूप काम भए नभएको, सुनिश्चित गर्न आवश्यकतानुसार अनुगमन गर्नुपर्नेछ ।
- कोषको रकम प्रोत्साहन रकम दुरुपयोग भएको शंका लागेमा वा तोकिएका क्षेत्र अनुरूप बोल कबोलको क्षेत्र बाहेक अन्यत्र लगानी भएको सूचना प्राप्त भएमा जुनसुकै समयमा पनि अनुगमन गरि कानून बमोजिम आवश्यक कारवाही अगाडि बढाउन सक्नेछ ।
- समितिको संयोजकले अनुगमन प्रतिवेदन तयार गरि गाउँ कार्यपालिकामा पेश गर्नेछ ।

परिच्छेद-४

विविध

(१०) उल्लेख नभएका विषयहरू: यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएका विषयहरूको हकमा माथिल्लो तहका सरकारको निर्देशन, गाउँ कार्यपालिकाका निर्णयहरू तथा अन्य प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम हुनेछन् ।

(११) कोष सञ्चालन सम्बन्धि थप कार्यविधि, प्रक्रिया एवं अन्य विषयवस्तुहरू दफा (६) को उपदफा (२) बमोजिम गठित सिफारिस समितिले तय गरे बमोजिम हुनेछ । यसरी तय हुने थप विषयवस्तुहरू प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत मार्फत गाउँ कार्यपालिकाको बैठकमा पेश गरि अनिवार्य रूपमा अनुमोदन गराउनु पर्नेछ ।

(१२) लघु उद्यम, कृषिजन्य उत्पादन प्रोत्साहन र ऋण सहायता कोषको रकम तोकिएका उद्देश्य अनुरूपका क्षेत्रमा बाहेक खर्च गर्न पाइने छैन ।

(१३) अधिकार प्रत्यायोजन: यस कार्यविधि बमोजिम कुनै कार्यालय वा अधिकारीलाई प्राप्त अधिकारमध्ये तोकिए बमोजिमका अधिकार बाहेकका अन्य अधिकार कुनै अधिकारीले प्रयोग गर्ने गरी प्रत्यायोजन गर्न सकिनेछ ।

(१४) खारेजी र बचाउ: यस कार्यालयबाट विगतमा लघु उद्यम, कृषिजन्य उत्पादन प्रोत्साहन र ऋण सहायता सम्बन्धि भएका निर्णय एवं कार्यहरू यसै कार्यविधि बमोजिम भएको मानिनेछ ।

प्रमाणीकरण मिति: २०७५।०९।२४

आज्ञाले,
दीपेश कट्टेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत